

Jesús - Zapotec, Yatee

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1

1 Ki wzó law diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.

2 Goken kan bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláZ Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka' nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné':

Bwia nga. Žselá'a benne' wbás chia', benne' nežwe' ka Le'. Le' wpé'e nez gan tio'.

3 Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach, na' nne': "Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan nníta'le. Le yebéj li nez las gan tie'."

4 Ki goken dan' blá' Zwa latje dach, na' bchalje' nich yezoagak benách ka' nis, benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law Dios légake' che doła' da' zej nbage'e. 5 Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan nbab Judea, na' ležka' lo yež Jerusalén, na' jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán, benne' ka' bežóalapgake' doła' da' zej nbage'e.

6 Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za bia yiže', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe' biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'. 7 Bchalj Zwan', na' wnné':

—Za' to benne' te na'a, bennen' napže' yeła' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi yechwa', nich kweja' zele'. 8 Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloé'ezele yeła' žezóa' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa Jesús nis

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

9 Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo yego Jordán. 10 Kate' bežój Jesusen' lo nisen', la' na'ze ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y. Znné'e ka to plomdo', na' bedjsóalene' Le'. 11 Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na' wnné':
—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús doła'

(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

12 Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de chgi' lo latje dach. 13 Wzóa Jesusen' latje dachen' choplalj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' doła'. Wzóa Jesusen' gan zej nnita' bia yiže' ka', bia želdaba' ya'ado'. Wbás che ya'abá ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgake' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

14 Wd^e bs^ejwgake' Zwa liž ya, wy^ej Jesusen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža' chawen' dan' zan' lo na' Dios. 15 Ki wnné':

—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wžen bel

(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

16 Kate' ne zde Jesusen' žoa'a nido' che gan nbab Galilea, bl^e'ele' Smon, na' Ndr^es, benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne' wžen bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake' law nisen'. 17 Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

18 La' bká'ntegake' yixjw ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

19 Wd^e Jesusen' yeláte'do' na'le, gan bl^e'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' nníta'gake' lo barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka' chégake'. 20 Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake' Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne' wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'

(Lk. 4:31-37)

21 Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wzó lawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'. 22 Bebángle' kan žsedle' Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsdle' ka'. 23 Lezka' wzóa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e, 24 na' wnné':

—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nich wžia' yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

25 Naž Jesusen' wdižen', na' wnné':

—Wzóa žize, na' bežój lo bennen'.

26 Naž be' xiwen' wži^be sisen bennen', na' wžéžeya'an žižje, na' la' bežojten. 27 Bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Bizkze da' ni? ¿Žsedle' to da' kobe? Len yela' wnná bia' zchi'le' be' xiwe' ka', na' žóngaken kan zⁿne'.

28 La' wzete diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkle' benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús xna' zo'le Bedw

(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

29 Naž bežój Jesusen' lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' la' wyéj^lentie' Jakob, na' Zwa, na' bžíngake' ližgak Smon, na' Ndr^es. 30 De xna' zo'le Bedw, bennen' lie' Smon, lo yo'on', na' yoe'e da' la. La' belzéntele' Jesusen' kan žak che no'len'. 31 Naž wbiga' Jesusen', na' be^xw^e

ne'e, na' bechise' le'. La' bežojte da' la da' yoe'en, na' bs'ni'e da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan

(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

32 Kate' za' žale, kate' za' wžén wbíž, la' bžíntegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' lezka' benne' ka' zej yoe'e be' xiwe' ka'. 33 Yógo'te benne' yež ka' bdóbdí'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'. 34 Le' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégake'. Lezka' bebeje' be' xiwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' xiwe' ka' dan' zej nonbian' Le' No nake'.

Zchalj Jesús gan nbab Galilea

(Lk. 4:42-44)

35 Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak chol. Bežoje' lo yežen', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljlene' Dios. 36 Smon len benne' ka' nníta'lengake' le' bejdíljgake' Jesusen'. 37 Kate' bejxáka'gake' Le', belyi'e Le':

—Yógo'te benách žeyíljgake' Le'.

38 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'o yež gawze ka', nich wchalja' xtiža' Dios ga na'. Che len bežoja'.

39 Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchalje' lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' beļa' žen chie' yižwé' leže

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

40 To benne' da' beļa' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' lawe', na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

41 Jesusen' beyache' láže'le' bennen'. Bli ne'e, na' wdane' le', na' gože' le':

—Žénela'. Ba beyako'.

42 Katen' wnné' da' ni, la' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'. 43 Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' la' beséla'tie' le'. 44 Ki gože' le':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejlo'éel kwino' law bžoz, na' bejnezjw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wloe'elen benách ka' ba beyako'.

45 Bežój bennen', na' wzó lawe' zzenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo lo yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžíngake' gan zoe' Le'.

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e

(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

2

1 Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o. 2 La' bdóbtégak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnníta'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bchájljlene' légake' xtiže'e. 3 Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e. 4 Bi gok žingake' law Jesusen' dan' zej nni'ta' benne' zan ka' ga na'. Che len bsáljwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyóž bsáljwgaken', blétjgake' da' dele benne' yižwén' ga na'. 5 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':
—Ži'na', ba benít lawa' le' che doła' da' nbago'o.

6 Že'gak bałe benne' yodo' wsdle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake': 7 “¿Biz chen' zchalj bennen' ki? Zzoe' Dios cheła'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che doła'. Toze Dios gak gonon'.” 8 Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' zza' láže'le ki? 9 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che doła' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'e da' dele', na' se'e. 10 Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che doła' da' zej nbaga' benách ka'. Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

11 —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.

12 La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoje' lawgak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na'. Bebánglekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':
—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

13 Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nison'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'. 14 Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, zi'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláž yež zi'to'. Jesusen' gože' le':
—Benlen neda' tzen. La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjljlene' Jesusen'.

15 Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebałe benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsdle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'. 16 Kate' benne' yodo' ka', benne' wsdle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebałe benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsdle ka' che Jesusen', na' wnnágake':
—¿Bižen' žone'? Že'j žáwłene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' doła' ka'.

17 Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yeła' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

18 Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' bla'gak bałe benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake': —Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légage':

—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légage'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légage', bi góngake' wbás. 20 Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légage'. Ža na' góngake' wbás.

21 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'. 22 Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak bla'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken yid, na' lalje xis uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žala' ka'žo xis uba kobe lo že'e da' naken yid kobe.

Zká'gake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

23 To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' scribe, na' benne' wsdle chie' ka' wzó lágwage' zká'gake' bisto gan žia zoa' striben', na' žáwgaken'. 24 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónlengake' Le' tzen žóngake' da' bi žala' gonžo ža la'y.

25 Jesusen' gože' légage':

—¿Bi beł-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' le' len benne' ka' wnníta'lengake' le'? 26 Wyoé'e lo yo'o che Dios katen' gok Abiatar bꞑoz blo, na' bdawe' yet xtil da' zkó'ogake' law Dios, dan' bi nzi' lo na' no benne' gawen', san toze bꞑoz ka' nzi' lo ná'gake' gáwgaken'. Lezka' bnezjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'lengake' le'.

27 Naž Jesusen' gože' légage':

—Dios bene' ža la'y nich yebélengeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' xchin ža la'y.

28 Che len, neda', Benne' Golje' Benách, naka' xane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

3

1 Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'. 2 Benne' yodo' ka' bwíagake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' žia. 3 Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža', na' wzé lawgak benne' ki.

4 Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':

—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' zinnj? ¿De latje gape chí'izo yela' nban chegak benách ka', o wžia yi'žon? Wnníta'gak žize benne' ka'. 5 Naž Jesusen', lo yela' zža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' laže'e dan' nak zide yichj lázdo'gake'. Naž

gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Bli no'o. Bennen' bli ne'e, na' la' beyakten cháwe'do'. 6 Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' la' béntegake' tzen diža' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen nich gak yesbága'gake' Jesusen' zia, na' gótgake' Le'.

Zdobgak benne' zan žoa'a niso'

7 Bezá' Jesusen' ga na' tzen len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžine' žoa'a niso', na' benne' zan jáklene' Le', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea. 8 Lezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusalén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yechelá'al yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki béngake' dan' béngekle' kan zej nak da' zen ka' da' žon Jesusen'. 9 Che len Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wkwéztezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' Le'. 10 Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe' nich kángake' Le'. 11 Kate' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka' blé'egeklen Jesusen', btínnegaken benne' ka' xni'a Jesusen', na' wžéžeya'agaken, na' wnnágaken:

—Nako' Le' Zi'n Dios.

12 Jesusen' bchi'le' be' xiwe' ka', nich bi wzéngeklen benách ka' No nake' Le'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Naž wžén Jesusen' to law ya'ado', gan bliže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'. 14 Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónlengake' Le' tzen, na' nich sele'e légake' chejzéngekle' benách ka' xtiže'e. 15 Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. 16 Ki lágake':

Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),

17 Jakob, Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe' yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len diža' xiža': Benne' wale ka' ka' wzio'),

18 Ndres, Lip, Bartol, Matío, Mas, Jakob, (zi'n Alfeo), Tadeo, Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),

19 Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo ná'gak benne' ka' gótgake' Le').

Znnágake' da' xiwe' žónlenen Jesús tzen

(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10) Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen to yo'o.

20 Da' yoble ddoggak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'. 21 Kate' béngekle' benne' bíche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžingake' ga na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': “Žak ya' yichje'.”

22 Lezka' benne' yodo' wsdle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.

23 Naž Jesusen' bliže' benne' yodo' wsdle ka', na' bsaka' lebe', na' wnné':

—¿Yebéj da' xiwe' la' kwizen? 24 Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež la'a lázgake', na' cha' tǐl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'. 25 Lezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o la'a lázgake', na' cha' tǐl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'. 26 Che len, cha' da' xiwe' tǐl-lenen lježen ka', na' cha' la'a lázgaken, bi gak dia' yela' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.

27 'Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wale, nich kweje' yela' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' walen' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.

28 'Da' li žapa' le'e: gak yenít law Dios benách ka' che yógo'te doła' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' xiwe' da' znnágake', 29 san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios bennen'. To chí'ize nbage'e zia.

30 Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' xiwe' žónlenen Le' tzen."

No benne' nake' xna' Jesús, na' benne' biche'e

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

31 Naž benne' biche' Jesusen' ka' len xne'e bžingake' gan zoe'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' bséla'gake' to benne' chejlíže' Jesusen'. 32 To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Benne' bicho'o ka' len xno'o, nníta'gake' la' lí'ale, na' žližgake' Le'.

33 Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake':

—¿Nnézlele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?

34 Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka' xna'a, na' benne' bicha'a ka'. 35 No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka' benne' bicha'a, na' ka' no'le zana', na' lezka' ka' xna'a.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che benne' žaz

(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

4

1 Da' yoble wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nido'. Bdobgak benne' zan gan zoe', na' wžén Jesusen' to lo barkw da' žen' lo nisen', na' wži'e ga na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' lo yo žoa'a nisen'. 2 Jesusen' bsedle' lé'gake' da' zan, da' bsaka' lebe'. Kate' ne žsedle' lé'gake', wnné':

3 —Le wže nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínnedo' ka'. 4 Kate' ne zjeze', béxjwgak bałe bínnedo' ka' to lo nez las. Bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'. 5 Yebałe bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bla'gak bínnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga na'. 6 Naž kate' bla' wbiž, la' wbižtegaken dan' bi nóngaken lwen gže'. 7 Yebałe bínnedo' ka' béxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak bínnedo' ka', lezka' bela'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' gože', na' da' ka' bi be bnéjwgaken. 8 Yebałe bínnedo' ka' béxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnéjwle'egak da' ka' gože'. To yag da' gože' bnezjwn yechí žoa bínnedo' ka'. Yetón bnezjwn yechonnłalj bínnedo' ka', na' yetón bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.

9 Naž Jesusen' gože' lěgake', na' wnné':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'

(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

10 Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' bžingake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgekle' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'. 11 Jesusen' gože' lěgake', na' wnné':

—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan zanna bi'e, san benne' ka', benne' bi žónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljengaka'-ne' da' žsaka' leba'. 12 Ki žona' dan' žak kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wíagake', san bi lě'egekle'. Wzé nággake', san bi chejní'igekle', na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa' chégake' doła' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' žsedle dan' bsaka' lebe'

(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

13 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'? 14 Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'. 15 Zej nak bałe benne' ka' ka binnedo' ka' bėxjwgaken to lo nez. Želyenle' xtiža' Dios, san kate' želyenlen', la' za'te da' xiwe', na' zka'n dižan' da' béngekle'. 16 Zej nak yebałe benne' ka' ka binnedo' ka' bėxjwgaken gan že' yej. Želyenle' dižan', na' len yela' žebél chégake' želzi'en. 17 San bi žazen lo yichj lázdo'gake', na' to ch'ido'ze zzi'gaken'. Kate' bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia laže'e lěgake' dan' zze nággaken', la' žsan láže'tegaken'. 18 Zej nak yebałe benne' ka' ka binnedo' ka' bėxjwgaken gan žegolgak lba yeche' ka'. Želyenle' dižan', 19 san že' láže'gake' da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len lěgake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo yichj lázdo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'. 20 Zej nak yebałe benne' ka' ka binnedo' ka' bėxjwgaken lo yo bebe. Želyenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken', na' žonen žin lo yichj lázdo'gake'. Zej nak bałe benne' ki ka binnedo' ka' bnėzjwgaken yechí žoan. Zej nake' yebałe' ka' binnedo' ka' bnėzjwgaken yechónnlaljen, na' zej nak yebałe' ka' binnedo' ka' bnėzjwgaken yetó gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on baní'

(Lk. 8:16-18)

21 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Kate' zwála'žo yi', ¿zdóse'žon to kak, o zgo'ožon zane gan žáta'žo? Bi žonžo ki, san zzoažon ža'le gan ko'on baní'. 22 Yógo'te da' zej ngachen' yelá' lāwgaken, na' yógo'te da' žák'gaken gan nak chol' žójgaken lo baní'. 23 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

24 Lezka' gože' lěgake':

—Le we' láže' che da' ženlele. Kan nak da' zžixele, tlebe wžix Dios chele, na' wnezjwe' yelate' chele. 25 No benne' nzi'e xtiže'e, we'e yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e, da' láte'do'ze da' benle', yegán'.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' scribe

26 **Lezka' wnná Jesusen':**

—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa' scribe lo yežlyó chie'. 27 Yele ztase', na' žeyase' kate' za' ža'ní'. Zla' yag zoa' sriben', na' zgolen, san le' bi nnezle' nakx žak zgolen. 28 La' yežlyón' žzenen da' nazen lo yežlyón'. Zga'ale za' xyazen, naž za' bisto chen, na' te na' kwia zoa' scribe wale lo bisto chen. 29 Kate' ba nale zoa' sriben', la' chejtie' chejchoge' bizton' dan' ba bžin ža si'e zoa' sriben'.

Žsaka' lebe Jesús kan žak che binnedo' mostasa

(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

30 **Lezka' wnná Jesusen':**

—¿Biz nnia' kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga? ¿Biz wsaka' leba' kan žaken? 31 Žaken kan žak che to binnedo' mostasa. Kate' žazen lo yo naken to binnedo' da' nakžen kwíde'do' ka yógo'te binnedo' ka' žé'gaken lo yo, 32 san kate' ba nazen, zlan', na' žžéntežen ka yógo'te yixé' kwan da' žé'gaken yežlyó. Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byinnedo' ka', na' wžíagakba' xó'ngakba' lo zol chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' lebe'

(Mt. 13:34-35)

33 Ka' goken, Jesusen' bsedle' légake', na' da' zanže da' bsaka' lebe' kan gok chejní'igekle'. 34 Yógo'te da' bchájljlene' benne' ka', bzaka' leben', na' yógo'te da' ki bzejni'ile' légakze benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' wale

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

35 La' ža na'ze, kate' za' žale, Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le cho'o, težo yechelá'a nido' nga.

36 Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne' zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že' Jesusen'. Lezka' wnníta'gak yebale barkw ka' ga na', da' ka' zjáklenen légake'. 37 Wzó law žak to be' wale lo nisen', na' wdá'a nis lo barkwn'. Ka' goken, zej zcha' nis lo barkwn'. 38 Jesusen' die' ztase' lo xkogwe' gan nak ža'le lo barkwn', na' besbángake' Le', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo' cheto'? Gatkzto' zan nis nga.

39 Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' žaken, na' wnné':

—Wzóa ži. Lezka' gože' nisen', na' wnné':

—Žize wzóa. Wzóa ži ben' goken, na' wže' ži nison'. 40 Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Biz chen' zžébele ki? ¿Bi na' chejle'le che Dios?

41 Ne zžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Bizkze nak benne' ni? Be' žaken, na' nido' žóngaken kan znná xtiže'e.

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

5

1 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nido' gan nbab che yež Gadara. 2 Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', la' bžinte to benne' lawe' Le', benne' bžoje' to lo bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' xiwe'. 3 Benne' ni zzo'e' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' le', kege len do ya. 4 Zan chi'i bžogake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' le' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzozje' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e le'. 5 Zdáteze' zběžeyi'e dot ža dot yeje gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak law ya'ado' ka', na' žon we' kwine' lo yej ka' zej žen' ga na'. 6 Kate' bl'e'le' za' Jesusen' zít'o'le, taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzoa zibe' lawe'. 7 Wnnié' zižje, na' gože' Jesusen':

—¿Biz nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Ni'a che Xanžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.

8 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen':

—Le', be' xiwe', bežój lo bennen'.

9 Jesusen' wnnablen', na' wnné':

—¿Bi lio'? Bež'i' be' xiwen', na' gožen Le':

—Da' Zan lia' dan' nakto' be' zan.

10 Wnné' yachen' law Jesusen' nich bi sele'e be' xiwe' ka' zi'to' lo yežlyón'. 11 Zej nnita' koch zan law ya'ado' na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'. 12 Be' xiwe' ka' wnné' yáche'gaken law Jesusen', na' wnnágaken:

—Bselá' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.

13 Jesusen' la' be'tie' légaken latje, na' bežojgak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bxíte'gak koch ka', na' bejbíxjgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' lo nido', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gókgakba' ka chop milba'.

14 Naž bzonnjgak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejžéngikle' benne' yež ka', na' lezka' benách ka' nníta'gake' yixen'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwíagake' bizen' goken ga na'. 15 Kate' bžíngake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'. 16 Ki goken dan' benne' ka', benne' blé'egekle' da' ben Jesusen' bzéngikle' benne' ka' bžó'ogake' lo yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', na' lezka' kan gok chegak koch ka'. 17 Naž wzó lawgak benne' ka' žáta'yoegikle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégake'.

18 Kate' bebén Jesusen' lo barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', góta'yoele' Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. 19 Jesusen' bi bi'e le' latje, san gože' le':

—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' zen da' bena' chio' neda', naka' Xano', na' ka beyache' láže'la' le'.

20 Beyéj bennen', na' wzíe' diža' lo yež Dekápolis ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' chie', na' bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' yež ka'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' za Jesús

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

21 Kate' bežín Jesusen' yechejá'a nison', naž bedobgak benne' zan gan zoe' žoa'a nison'. 22 Łezka' to benne' lie' Jairo, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, bĹe'e gan zoa Jesusen'. Katen' bĹe'ele' Ĺe', bzoa zibe' Ĺawe'. 23 Góta'yoel' Ĺe', na' wnné':

—Za' gat xkwide' no'le chia'. Da, xoa no'o Ĺebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.

24 Jesusen' wyéjlene' Ĺe', na' benne' zan zjáklene' Jesusen', na' zchígake' Ĺe'. 25 Łezka' zoa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíž žen chie' che we' chégakkze no'le ka'. 26 Ba wzáka'li'e Ĺo na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'. Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be góklenen Ĺe', san žyála'žen chie'. 27 Kate' benle' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', wdíe' ládjwle benne' zan ka', na' bžine' zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. 28 Ki bene' dan' wnné': "Cha' kanza' ze', yeyaka'." 29 Ĺa' bebižte žen chie', na' gókbe'ele' ba beyake' che da' goken chie'.

30 Ĺa' gókbe'etel Jesusen' ben žin yela' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nož benne' wdane' neda'?

31 Naž benne' ka' zej nake' toze Ĺen Ĺe' góžgake' Ĺe', na' wnnágake':

—ZĹé'ekzelo' benne' zan ki zchígake' Ĺe', na' zno': "¿Nož benne' wdane' neda'?"

32 Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich Ĺe'ele' bennen' wdane' Ĺe'. 33 Naž no'len' wbig'e Ĺawe'. Zžebe', na' žzize', dan' nnezle' dan' goken chie'. Bzoa zibe' Ĺaw Jesusen', na' gože' Ĺe' dot dan' goken. 34 Naž Jesusen' gože' Ĺe':

—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'. Binlo beyej ližo'. To chi'ize beyako' che dan' goken chio'.

35 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o gan žyelenle' xtiža' Dios, bžíngake' ga na', na' belyi'e bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.

36 Bi be' Ĺaže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':

—Bi žebo'. BejĹe'ze che Dios.

37 Jesusen' bi bnezjwe' yezika' benne' ka' latje chjáklene' Ĺe', san Ĺégakze Bedw, na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben'. 38 Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan žyelenle' xtiža' Dios, bĹe'ele' žak žaxto', na' zej nnita' benne' ka' zběžegake' ga na', na' Ĺezka' benne' ka' zbeže nyáche'gake'. 39 Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' Ĺégake':

—¿Biz chen' žonle žaxto', na' zběžele ki? Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

40 Naž ben dítgjkle' Jesusen', san Ĺe' bebeje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e xa xna' xkwide' no'len', na' Ĺezka' benne' ka' žónlengake' Ĺe' tzen, na' wyoé'e gan debe'. 41 Bexwe' na' xkwide' no'len', na' gože'-be':

—Talita, kumi. Diža' hebreo ni znnan Ĺen diža' xiža': "Xkwide' no'le, wyase." 42 Ĺa' wyaste xkwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na'. 43 Naž Jesusen' bchi'le' Ĺégake' bi wzéngkle' nitó benne' dan' goken. Na' gože' Ĺégake':

—Le gonn da' gaw xkwide' no'le ni.

Žežín Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže'

(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

6

1 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wzá'lengake' Le' tzen. 2 Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios. Wnníta'gak benne' zan ga na', benne' ka' žylenle' chie'. Bebángle', na' wnnágake':

—¿Gaz bsdle bennen' da' ki? ¿Biz yela' žejní'il na' da' nape'? ¿Nakx žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios? 3 Benne' ni nake' benne' zkonle' žin blag ka', zín Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. Che len bzóagake' Le' cheja'ale. 4 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláž Dios, san benne' wláž chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

5 Che len Jesusen' bi gok gone' nitó yela' wak zen ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bxoá ne'e légake'. 6 Bebán laže'l Jesusen' dan' bi žejlé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yeždo' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsdle' benne' ka' ga na'.

Žsela' Jesús benne' chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

7 Naž Jesusen' bliže' benne' chežinno ka', benne' žónlengake' Le' tzen, na' wzó lawe' žsele'e légake' chope chópegake'. Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' kwéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. 8 Bchí'le' légake' bi be wá'gake' lo nez, kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' lo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'. 9 Žala' chjwá'gake' zélgake', san kege yetó laže' da' xoan yéngake'. 10 Lezka' gože' légake':

—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'. 11 Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój ga na', na' le wchínnj bixte yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e zia. Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka' sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

12 Naž bžojgak benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bejžéngkle' benách ka' žala' yeyát láže'gake'. 13 Lezka' bebéjgake' be' xiwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set lawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

14 Benle Herodes, benne' zнна bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' zze diža' gáte'teze che yela' wak chie'. Baļe benne' ka' znnágake':

—Nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nape' yela' wak žone' da' ki.

15 Yebale benne' ka' znnágake':

—Nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te. Yebale' znnágake':

—Nake' to benne' zchalje' lo wláž Dios kan gokgak benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

16 Kate' benle Herodes da' ki, wnné':

—Nake' Zwa, bennen' bžixá' yene'. Ba bebane' lo yela' got.

17 Ki wnná Herodes na' dan' lekze' bsele'e benne' ka' yjéxjwgake' Zwan', na' bchéjgake' le' len do ya lo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Zwan'. Herodías na' nake' no'len' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase' Herodías na', na' bchag ná'lene' le'. 18 Zwan' gože' Herodes na':

—Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o.

19 Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Zwan' nich gote' le', che len gónele' gata' latje chie', san bi be wzáka'le', 20 dan' Herodes na' zžebe' Zwan', dan' nnézkzele' nak Zwan' chawe', na' la'y. Che len wdape chi'e le', na' bze nage' chie' dot laže'e la'kze dan' wnná Zwan' benen ga wže' zedle Herodes na'. 21 Naž bžin to ža wzáka'le Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wye'ele' yiz. Bsf'ni'e da' ye'j gawgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' lo wlaze' le', na' benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' lezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea. 22 Wyáz xkwide' no'le che Herodías na' gan že'j žáwngake', na' bya'abe' láwngake'. Wyáz laže' Herodes na' kan žonbe', na' lezka' wyáz láže'gak benne' ka' že'j žáwngake' le' tžen. Naž Herodes na' gože' xkwide' no'len', na' wnné':

—Wnnáb bi da' žénelo' wnezjwa' chio', na' gonan'.

23 Ben choche' xtiže'e, na' gože'-be':

—Ni'a che Xanžo Dios wnezjwa' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan zna bi'a.

24 Naž bežojbe', na' gožbe' xna'be':

—iBiz nnaba'? Le' gože'-be':

—Yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.

25 La' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':

—Žénela' wxó' chia' na'a lo ye'n zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

26 Gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngkle benne' ka' žáwngake' le' tžen dan' wnné', na' bi gónele' yinnj xtiže'e da' bchebe laže'e chebe'. 27 Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chi'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'. 28 Bennen' žeje' lo wdile wyeje' liž ya, na' bejžixe' yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxo'e' to lo ye'n zen. Wdén' lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bné'zjwben' che xna'be'.

29 Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze béngkle' dan' goken, bžingake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile'

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Wdé na' be'la'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngkle' Le' yógo'te da' bégake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'. 31 Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnníta'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tžen. Che len Jesusen' gože' lé'gake', na' wnné':

—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezi' láže'žo to chi'i.

32 Naž jake' légakze' to lo barkw, na' bžingake' to latje dach. 33 Blé'egekle benne' zan ka' zjake' ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá' ní'agake', na' taríaze jake' ga na'. Bžingake' ga na' zgá'alegake' ka' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. 34 Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', ble'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légake' dan' zej nake' ka' zila'do' ka' bi zoa benne' žape chi'e légakba'. Wzó lawe' žsedle' légake' da' zan. 35 Kate' za' žale ža na', benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen bžingake' gan zoe', na' belyi'e Le':

—Za' žale, na' latje dach naken nga. 36 Besela' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yeždo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.

37 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wnezjw le'ekze da' gáwgake'. Naž belyi'e Le':

—Chela' naptó' lázjwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnezjwto' dan' gáwgake'.

38 Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bał yet xtil de chele? Le chejwía. Kate' ba nnézgekle', belyi'e Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.

39 Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.

40 Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'. 41 Naž bexw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzožje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsdle' chie' ka' nich chísgaken' chegak benne' zan ka'. Łezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'. 42 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. 43 Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno' xkwite ka'. 44 Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka' gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús láwe'le niso'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwgake' Le', na' chejtégake' lo nison', nich žingake' lo yež Betsaida, katen' Le' yesele'e benne' zan ka' lížgake'. 46 Kate' beyóž besele'e légake', wyeje' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios. 47 Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nison', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'. 48 Jesusen' ble'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdié'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nison', na' gónele' teze' gan nníta'gake'. 49 Kate' blé'egekle' Le' zde' láwe'le nison', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžeya'agake', 50 dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.

51 Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánle'egekle'. 52 Bi žejní'gekle' da' zloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mt. 14:34-36)

53 Wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a niso', na' bžingake' gan nabab yež Jenesaret. Bžíga'gake' barkwn' lo yo bižen'. 54 Kate' bežójgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na'

la' beyónbia'tegake' Jesusen'. 55 Taríaze jak benne' ka' yógo'te yeždo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó lágake' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžingake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'. 56 Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yeždo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegekle' Le' wnezejwe' légake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mt. 15:1-20)

7

1 Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' len bałe benne' yodo' wsdle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'. 2 Benne' yodo' ki blé'egekle' benne' wsdle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'. 3 Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žóngake' kan bénteze bengak xa xtó'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. 4 Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a, na' žežingake' lížgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake', da' žónteze žóngake', kan želyibe' ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'. 5 Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsdle ka' wnnábgekke' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bi žongak benne' wsdle chio' ka' kan bénteze bengak xa xto'žo ka', san žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?

6 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le'e, benne' zlo'ézele chawe' kwinle. Nak da' li dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nak chele. Bzoje' da' znnan:

Benách ki, len žoá'agakze' žápegake' xtiža'a ba la'ne, kege dot láže'gake'.

7 Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda' dan' žsédgekke' da' znnázegak benách ka', kege da' wnnikza' neda'.

8 Ki naken, dan' zzoale cheła'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo na'gak benách ka'.

9 Lezka' gože' légake':

—Da' li zka'nle ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze žonle. 10 Ki wnná Dios lo na' Moisés: “Wdape ba la'ne xa xno'o.” Lezka' wnné': “Nóte'teze benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'.” 11 San le'e znnale ki: “Cha' no benne' yi'e xe' o xne'e: bi gak bi da' wnezejwa' chele, dan' naken Korbán” (dan' znnan len diža' xiža': dan' ba bchebe laza'a wnezejwan' che Dios), 12 naž znnale: “Bi žon byenen bi da' gon bennen' chegak xa xne'e.” 13 Ki naken, zzoale cheła'ale xtiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.

14 Naž Jesusen' bliže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen. 15 Bi be de da' žazen lo benne' da' gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žežojen le', da' ni gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios. 16 Cha' zoa nagle, na' cha' ženlele, le wzé nag.

17 Kate' Jesusen' belá'álene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'ó, na' benne' wsdle chie' ka' wnnábgekle' Le' kan nak dan' bsaka' lebe'. 18 Naž Jesusen' gože' légage':

—¿Lezka' ziažje yela' žejn'íl chele? ¿Bi žejn'ílele? Yógo'te da' žazen lo benne', bi gak gonon ga bi nake' chawe' law Dios. 19 Ki naken dan' bi žazen lo yichj lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen lí'e. Kate' wnná Jesusen' da' ni, bloe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo. 20 Lezka' wnná Jesusen': —Da' žežojen lo benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios. 21 Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' zza' láže'gake'. Che len:

Žóngake' doła' ka' da' zej naken sban. Zbángake', na' žótgake' benách ka'.

22 Žóngake' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka'. Žóngake' da' kegle ka', na' žon láže'gake'. Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' znnégake' chégake'. Zka'n zen kwíngake', na' žon yálzegake'.

23 Yógo'te da' kegle ki želžojen lo yichj lázdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le zi'to' žejli'e che Jesús

(Mt. 15:21-28)

24 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'ó ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'. 25 To no'le, zoa to xkwide' no'le chie', na' yo'obe' be' xiwe', benle' ba bla' Jesusen' ga na', na' la' wyejtie' gan zoe', na' bzoa zibe' lawe' Le'. 26 No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe' benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' xiwen' yo'ó xkwide' no'le chien'. 27 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn latje yéljegekle' zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka' zi'n xan yo'ó, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon lawgak béko'do' ka'.

28 Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':

—O', Xan, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' zanle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéxjwgaken zanle gan žáwgakbe'.

29 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' xiwen' wyó'ó xkwide' no'le chion'.

30 Kate' no'len' bežine' liže', ble'ele' xkwide' no'le chien', debe' lo da'a, na' ba bežój be' xiwen' wyó'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

31 Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea. 32 Benne' ka' nníta'gake' ga na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegekle' Le' xoa ne'e le'. 33 Naž Jesusen' bebeje' bennen' cheła'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e xben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e zéne'do', na' wdane' lože'e.

34 Naž bwie' ya'abale, na' bka'le'e chi'e, na' wnné':

—Efata. Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': “Beyaljw.”

35 La' beyáljwte nage', na' la' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo. 36 Naž Jesusen' gože' légage' bi

wzéngeklen' nitó benne', san kan bchí'ižele' lógake', bzéžegake' diža' che dan' žone'. 37 Bebán láže'gake', na' wnnágake':

—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngkle benne' ka' gókgake' kwežw, na' žechaljgak benne' ka' bi gok nnégake'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka tape mile'

(Mt. 15:32-39)

8

1 Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' bcháljlene' lógake'. 2 Gože' lógake':

—Žeyache' láže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'lengake' neda' nga, na' bi be de da' gáwgake'. 3 Cha' yesela'a lógake' lížgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak bałe' zi'to'.

4 Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' belyi'e Le':

—¿Biz wawžo benne' zanle'e ki ga ni nak latje dach?

5 Naž Jesusen' wnnable' lógake', na' wnné':

—¿Bał yet xtil de chele? Belyi'e Le':

—Gážeze.

6 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Beḡwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: “Žóḡkeno”’. Naž bzožen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'. 7 Lezka' gota' chégake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: “Žóḡkeno”’ na' gože' lógake' chísgake'-ba' lawgak benne' zan ka'. 8 Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'. 9 Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka tape mile'. Wdé na' Jesusen' beselē'e lógake' lížgake', 10 na' bejžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' Le'

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

11 Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó lágwage' zdił díža'gake' len Le'.

Gónegekle' wžíxgake' Jesusen'. Che len wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

12 Bka'le'e chí'i Jesusen', na' wnné':

—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

13 Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nisdó'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet xtil

(Mt. 16:5-12)

14 Goł láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet xtil den lo barkwn'.

15 Naž bchí'le Jesusen' lógake', na' wnné':

—Le wia binlo. Le gape chí'i kwínle nich bi sí'le da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo'

fariseo ka', na' che Herodes.

16 Wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zchájljengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Znne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.

17 Žákbe'ele Jesusen' dan' znnágake', na' gože' légake':

—¿Biz chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? ¿Bi žejní'ilele, na' bi žákbe'elele? ¿Nak zide yichj lázdo'le? 18 ¿Žia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? ¿Bi žejsá' láže'le? 19 Katen' bzozja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', ¿bał xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble? Wnnágake':

—Chežinno.

20 Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' bzozja' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ¿bał xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble? Wnnágake':

—Gaže.

21 Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bi žejní'ilele na'a, bchalja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' lo chole, benne' yež Betsaida

22 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betsaida, bla'gak bałe benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' lo chole ga na', na' góta'yoegekle' Le' kane' bennen'. 23 Jesusen' bexwe' na' benne' lo chołen', na' bchi'e le' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej lawe', na' bxo'a ne'e le'. Naž wnnable' le', na' wnné':

—¿Zle'elo' late'?

24 Bennen' goke' lo chole bwie', na' wnné':

—Zle'ela' benách ka', na' znná'gake' ka' yag ka', san želdá benne' ka'.

25 Da' yoble Jesusen' bxo'a ne'e yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo chole, na' ba beyakte cháwe'do' yej lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te. 26 Naž Jesusen' besele'e le' liže', na' wnné':

—Bi chejo' lawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' lo yežen' dan' bena'.

Bedw znne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Wdé na' bezá' Jesusen' len benne' wsedle chie' ka' ga na', na' wdégake' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan zna bia' Filipino. Kate' ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿No benne' znnagak benách ka' naka' neda'?

28 Bechébegake', na' wnnágake':

—Znnagak bałe benne' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Znnágake' yebałe' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Znnágake' yebałe' nako' yetó benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

29 Naž Jesusen' wnnable' lógake', na' wnné':

—¿Chize le'e, no benne' znnale naka' neda'? Bechebe Bedw, na' wnné':

—Le' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe laže' Dios sele'e nga.

30 Naž Jesusen' bchi'le lógake' bi wzéngkle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

31 Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bꞑoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsdle ka' wzóagake' neda' cheła'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.

32 Kwáselo bchájljlene' lógake'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' cheła'ale, na' wzó lawe' zdile' Le'. 33 Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wsdle chie' ka', na' bdile' Bedon', na' wnné':

—Bkwás kwita' nga. Nako' ka da' xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che Dios, san kan zza' láže'gak benách ka' naken.

34 Naž Jesusen' bliže' benne' wsdle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' lógake':

—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' cheła'ale da' žénekeze', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen. 35 No benne' že' láže'e yela' nban chie', wniten', san bennen' write' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. 36 ¿Biz' da' chawe' gata' che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnít kwine'? 37 Bi be gak wnezjw to benne' nich yeslá kwine'. 38 Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yíchjgake' Dios, na' žóngake' dola', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

1 Jesusen' bchájljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežegkle' ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan znná' law Jesús

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

2 Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' lógakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan znná' law Jesusen' lawgak yonne' ka'. 3 Wyép yes baní' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Zíla'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' zíla'do'ze kan gok zen'. 4 Bła' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zchájljengake' Jesusen'. 5 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Benne' wsdle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

6 Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' znné'. Ka' goken dan' zžébegak benne' wsdle ka' che Jesusen'. 7 Naž wžé' to bejw da' wló'on zoł lógake', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.

8 La' bwiategake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' lé'gake'.

9 Kate' ne yó'ogake' nez, žétjgake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' lé'gake' bi wzéngkle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách, lo yela' got. 10 Che len bzoa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' lé'gakze' belnnable' ljéžgake' biž zejlás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got. 11 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsdle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?

12 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li la' Líasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gákgaken. Na'a, ¿biz chen' nyejw le'e yiche la'y da' znná žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' chela'ale? 13 Žapa' le'e: ba bla' Líasen', na' bégake' chie' kan gónegekle', kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'

(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežín Jesusen' len benne' ka' nníta'le'ngake' Le' tzen gan zej nnita' yezíka'gak benne' wsdle chie' ka', blé'egekle' zej nnita' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsdle ka' želdí' diže'e len benne' wsdle chie' ka'. 15 Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebá'ngkle', na' taríaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

16 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—¿Biz dan' zdí'lenle lé'gake'?

17 Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':

—Benne' wsdle, bedjwá'a xkwide' byodo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi znnabe'.

18 Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix žlolen lebe' lo yo, na' zbia bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej žžitbe'. Wnnabla' benne' wsdle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gekle'.

19 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. ¿Gáka'xtekze gon byenen sóalena' le'e? ¿Gáka'xtekze gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.

20 Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa Jesusen'. Kate' be' xiwen' blé'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix blolen lebe', na' wžía bžina' zide' žoa'abe'. 21 Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':

—¿Gáka'xte ba goken žaken ki chebe'? Wnná xaben':

—Na' náktebe' xkwíde'do' žak ki chebe'. 22 Zan chi'i zžen' lebe' lo yi', na' zan nis nich goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže'l neto', na' goklen neto'.

23 Jesusen' gože' le':

—Cha' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.

24 La' wnnete zížje xa xkwiden', na' wnné':

—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.

25 Kate' bĵe'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchĵgake' Ľe', gože' be' xĵiwen', na' wnné':
—Ľe', be' xĵiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngkle benách ka', na'a zchi'la' le' yežojo' lo xkwiden',
na' biž chazo' lebe'.

26 Wžéžeya'a be' xĵiwen', na' bžix bĵol-le'en lebe'. Naž Ľa' bežojten, na' bka'nen lebe' ka to xkwide' gat.
Ka' goken, bchalĵgak benne' zan ka', na' wnnágake':
—Ba natbe'.

27 Naž Jesusen' beᵑwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.

28 Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' Ľa' Ľégakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Ľe', na' wnnágake':
—čBiz chen' bi gok yebejto' neto' be' xĵiwen'?

29 Jesusen' gože' Ľégake':
—Bi gak yebejle ka'ze be' xĵiwe' ki, san toze cha' wchálĵlenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús zĵoe'ele' da' yoble kan za' gótgake' Ľe'

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

30 Kate' bezá' Jesusen' Ľen benne' ka' žónĵengake' Ľe' tzen ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele
Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe', 31 dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' Ľégake':
—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak
chonne ža, yebana'.

32 Bi bejn'ígekle' da' ni da' gože' Ľégake', na' dan' zžébegake', bi be wnnábgekle' Ľe'.

Nólgake' gake' benne' blo

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

33 Naž bžin Jesusen' Ľen benne' ka' žónĵengake' Ľe' tzen lo yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to
yo'o, Jesusen' wnnable' Ľégake', na' wnné':
—čBiz dan' wdĵĵ-Ľenle lježle kate' ne yo'ole nez?

34 Naž Ľégake' wnníta'gake' žize dan' wdĵĵ-Ľengake' Ľežžgake' lo nezen' cha' nólgake' gake' benne' blo. 35
Naž wžé' Jesusen', na' bĵiže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' Ľégake':
—No benne' žénele' gake' benne' blo ládĵwle Ľe'e žala' gake' ka to benne' kwíde'ze, na' Ľezka' žala' gake'
ka ni'a na'le yógo'tele.

36 Naž Jesusen' beᵑwe' to xkwide', na' bzoe'-be' gachje Ľáwe'le gan nníta'gake'. Wdeĵe'-be', na' gože'
Ľégake':

37 —No benne' si' lo ne'e to xkwide' ki dan' nakbe' chia', Ľezka' si' lo ne'e neda', na' no benne' si' lo ne'e
neda', kege nedza' si' lo ne'e, san Ľezka' si' lo ne'e Xa', Bennen' bseĵe'e neda'.

Cha' bi zži'i to benne' chežo žo'o, žáklene' žo'o

(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

38 Naž Zwa gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, bje'elto' to benne' žebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' zkonle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonen', dan' bi žónlene' žo'o tzen.

39 Naž Jesusen' gože' le':

—Bi wchi'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yela' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' zkonle' žin la', bi gak nne zi'e chia'. 40 Ki naken, no benne' bi zži'e chežo, žaklen bennen' žo'o. 41 No benne' wnezjwe' chele to ziga'do' nis da' ye'jle dan' žónlene neda', Benne' Criston', tzen, si'kze' da' žeyala' chie'.

Gak chežo da' zia cha' gonžo ga gon no benne' doļa'

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

42 Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki doļa', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžón kwine' lo niso'. 43 Cha' to no'o gonen ga gono' doļa', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl, gan bi yole yi' chen. 44 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen. 45 Lezka', cha' to ni'o gonen ga gono' doļa', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabilen', gan bi yole yi' chen. 46 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen. 47 Lezka' cha' to yej lawo' gonen ga gono' doļa', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan zna bia' Dios zoa toze yej lawo', kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabilen'. 48 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

49 'Nich gape chi'izo belá' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' zzéygake'-ba' lo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'. 50 Nak chawe' zede', san cha' yenít yela' sna'a chen, žnakx gak yeyonžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'

(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

10

1 Bezá' Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechełá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbiž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsdle' légake' da' yoble kan žónteze žone'. 2 Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žDe latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?

3 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—žBiz bchi'le Moisés le'e?

4 Wnnágake':

—Moisés bnezjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.

5 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Moisés bchi'le' le'e da' ni dan' nak zide yichj lázdo'le, 6 san kate' wzó law žata' yežlyó nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le. 7 Wnné': "Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', 8 na' chope' yeyákake' ka toze benne'." Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'. 9 Lezka', no benne' nake' benachze bi žala' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.

10 Kate' Jesusen' beyo'é'e yo'ó, benne' wsdle chie' ka' wnnábgekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'.

11 Jesusen' gože' légake':

—Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' doła', no'len' zóalene' na'a. 12 Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'

(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

13 Naž bžingak benne' ka' zej noe'e xkwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' xoa ne'e légakbe', san wzó lawgak benne' wsdle chie' ka' zdílgake' benne' ka' zej noe'e légakbe'. 14 Kate' Jesusen' ble'ele' da' ni, bže'e, na' gože' légake':

—Le we' latje xkwide' ki yídgakbe' chia'. Bi wséjwle xnézagakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki latje gan zna bia' Dios. 15 Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' zna bia' Dios kan žon to xkwide' ki, bi cho'ó bennen' gan zna bi'e.

16 Naž Jesusen' wdele'e xkwide' ka', na' bxoá ne'e légakbe', na' bliž chawe'e légakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' náplí'e yela' wnni'a

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

17 Kate' Jesusen' beyo'é'e nez, taríaze bžin to benne' ga na'. Bzoa žibe' lawe', na' wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsdle, dot chawe', žbiz žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

18 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—žBiz chen' ži'ó neda', zno': dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. 19 Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'. Bi kwano'. Bi nnio' che lježo' da' wen laže'. Bi be kwéjlano'. Wdape ba la'ne xa xno'ó.

20 Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsdle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' xkwide'.

21 Jesusen' bwie' le' len yela' nži'il chie', na' wnné':

—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnezjw da' yezi'ó chegak benne' yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak yežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e le'e yag krozen', na' ki gónleno' neda' tzen.

22 Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' laže'e dan' dele'e yela' wnni'a chie'.

23 Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsdle chie' ka':

—Zedle'e gaken cho'ogak benne' ka' de yela' wnni'a chégake' gan z̄nna bia' Dios.

24 Bebán láže'gak benne' wsdle chie' ka' kan nak x̄tiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' légage':

—Le'e, z̄i'na'do' ka', zedle'e gaken chegak benne' ka' že' láže'gake' yela' wnni'a chégake' chó'ogake' gan z̄nna bia' Dios. 25 Gakže zede cho'o no benne' de yela' wnni'a chie' gan z̄nna bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

26 Kate' béngkle' da' ni, bebánle'egekke', na' wnnágake' la' légakze':

—¿Nozke benne' gak yelé', cha'?

27 Bwia Jesusen' légage', na' wnné':

—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' z̄záka'le Dios yógo'te.

28 Naž Bedw gože' Le':

—X̄an, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' žónlento' Le' tzen.

29 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o x̄ne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie', dan' žone' x̄china', o dan' z̄zenle' benách ka' diža' chawe' chian', 30 bennen' yezi'e yetó gaywá'teže ka' ža ni zoažo na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' x̄ne'e ka', na' zi'ne' ka', na' yežlyó chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežlyó da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. 31 Benne' zan, benne' zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gágkake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble z̄loe'el Jesús kan za' gótgake' Le'

(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

32 Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsdle chie' ka'.

Nítgekke', na' lo yela' žzize zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légage' ka' nak da' žala' gaken chie', 33 na' wnné':

—Zlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak b̄xoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsdle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'. 34 Gon dítjgekke' benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Z̄wa z̄nnábgekke' Jesús to da' gone' chégake'

(Mt. 20:20-28)

35 Naž Jakob len Z̄wa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsdle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

36 Jesusen' gože' légage':

—¿Biz žénelele gona' chele?

37 Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

38 Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi nnézlele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?

39 Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'. Jesusen' gože' légake':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, 40 san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

41 Kate' yechi' benne' wsdle chie' ka' béngekle' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'. 42 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' znná biá'gake' yež ka', kan zkóngekle' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ladjwgake' znná biá'gake' ljéžgake' ka'. 43 Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezíka'le, 44 na' no benne' ladjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w chele yógo'tele. 45 Ki žala' gonle dan' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chole

(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

46 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsdle chie' ka' zjáklene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chole, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'. 47 Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó lawe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

48 Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e le':

—Wzóa ži. Naž zižje wnnie', na' wnné':

—Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

49 Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':

—Le wliže'. Blížgake' benne' lo cholen', na' belyi'e le':

—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.

50 Naž bsie' chela'ale laže' nxa yene'. La' wzó zá'tie', na' wbige'e law Jesusen'. 51 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz žénelo' gona' chio'? Bechebe benne' lo cholen', na' wnné':

—Benne' wsdle, žénela' gono' ga yeyák yej lawa'.

52 Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejlí'o chia'. La' beyáljwte yej lawe', na' wyéjlene' Jesusen'.

Žaz Jesús lo yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11

1 Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', 2 na' gože' légake':

—Le chej yeždo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo yežen', chejxáka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. 3 Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: “Xanžon' žénele'-ba', na' la' yeséla'tie'-ba' chio'.”

4 Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'. 5 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e légake':

—¿Biz da' žonle? ¿Biz chen' zsežle búrrodon'?

6 Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožkze Jesusen' légake', na' benne' ka' bnéžjwgake' légake' latje. 7 Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake' xkóže'ba', na' Jesusen' wžíe'-ba'. 8 Wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' chégake' gan nak lo nez. Yebałe benne' ka' bdíchjgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.

9 Wzó lawgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':

—iGa'n zen Dios! iDios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bseła' Xanžo Dios Le'! 10 iDios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! iGa'n zen Dios!

11 Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyoé'e la' li'a yodo'. Kate' beyož bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žałe, na' zjaklen benne' wsedle chie' ka' Le'.

Jesús zdile' yag higo

(Mt. 21:18-19)

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, lo yež Betania, zdone'.

13 Zí'to'le ble'ele' to yag higo da' žian xlage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejxake'e late' da' zbian.

Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xlágé'ze žian dan' bi na' žin ža kwian. 14 Naž bdile

Jesusen' yagen', na' wnné':

—Biž gaw no benne' da' zbia chio'. Béngkle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén, wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixé' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gekle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. 16 Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la' li'a yodo'. 17 Jesusen' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Liža' sin', yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljlengake'

Dios.” Le’e ba benlen kan nak ližgak benne’ wbán ka’.

18 Kate’ b̄xoz wnná bia’ ka’, na’ benne’ yodo’ wsedle ka’ béngkele’ da’ ni, naž wzó lágake’ žljgake’ nakx gótgake’ Jesusen’, san dan’ zžébegake’ benne’ yež ka’, bi be béngake’ chie’, dan’ žebángleke’ yógo’te benne’ ka’ kan nak da’ žsedle Jesusen’. 19 Kate’ za’ žale ža na’, bežoje’ lo yežen’.

Zbiž yag higo dan’ bdile Jesús

(Mt. 21:20-22)

20 Kate’ za’ ža’ní yetó ža, wdé Jesusen’ len benne’ ka’ žónlengake’ Le’ tzen, gan že’ yag higo dan’ bdile’ Le’, na’ blé’egeklen’, ba nbižen dot lwen. 21 Naž bezá’ laže’ Bedw dan’ goken, na’ gože’ Jesusen’:
—Benne’ wsedle, bwia nga. Yag higon’ da’ bdilon’ neje, ba nbižen.

22 Bechebe Jesusen’, na’ gože’ légake’:

—Le chejlé’ che Dios. 23 Da’ li žapa’ le’e, cha’ no benne’ yi’e ya’ado’ ni: “Bkwas nga, na’ bejsóa lo nisdó” na’ cha’ bi gak chope laže’e, san dot laže’e chejli’e che Dios gone’ kan wnné’, na’ gaken. 24 Che len žapa’ le’e: yógo’te da’ nnable kate’ wcháljlenle Dios, le chejlé’ che Dios ba benne’ chele dan’ znnable, na’ gonnen’ chele. 25 Katen’ zcháljlenle Dios, cha’ zoa no benne’ zža’le, bennen’ zoa bi da’ bene’ chele, le yenít law che bennen’, nich lezka’ Xale, Bennen’ zoe’ ya’abá chie’, yenít lawe’ chele le’e dolá’ da’ nbága’le. 26 Cha’ bi yenít lawle chegak benách ka’, Xale, Bennen’ zoe’ ya’abá chie’, bi yenít lawe’ chele le’e dolá’ da’ nbága’le.

Yela’ wnná bia’ da’ nape Jesús

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

27 Naž beyéj Jesusen’ len benne’ ka’ žónlengake’ Le’ tzen lo yež Jerusalén. Kate’ ne zda Jesusen’ gan nak lo zchil yodo’, b̄xoz wnná bia’ ka’ len benne’ yodo’ wsedle ka’, na’ benne’ gole ka’, bžingake’ gan zoe’. 28 Wnnábgekle’ Jesusen’, na’ wnnágake’:

—¿Biz yela’ wnná bia’ nzi’ lo no’o žono’ da’ ki? ¿Nož benne’ bdie’ lo no’o yela’ wnná bian’?

29 Bechebe Jesusen’, na’ gože’ légake’:

—Lezka’ neda’ nnabla’ le’e to. Cha’ yechébele chia’, yapa’ le’e bi yela’ wnná bia’ napa’ žona’ da’ ki. 30 ¿Nož benne’ bdie’ lo na’ Zwa bezóe’ benách ka’ nis? ¿Dios o to benne’? Le nne na’a.

31 Wzó lágake’ žóngake’ xtíža’gake’ la’ légakze’, na’ wnnágake’:

—Cha’ nnažo Dios bsele’e le’, yi’e žo’o: “¿Biz chen’ bi bejle’le chie’?” 32 ¿Yé’ažo-ne’, bséla’gak benne’ ka’ le’? Ki bezá’ láže’gake’ dan’ zžébegake’ benne’ yež ka’ nníta’gake’ ga na’, dan’ žékgekle’ yógo’te benne’ ka’ bchalj Zwan’ lo wláz Dios. 33 Che len belyi’e Jesusen’:

—Bi nnezlto’. Naž Jesusen’ gože’ légake’:

—Lezka’ neda’ bi yapa’ le’e bi yela’ wnná bia’ napa’ žona’ da’ ki.

Žsaka’ lebe Jesús chegak benne’ wen žin ka’

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

12

1 Naž wzó law Jesusen’ zcháljlene’ benne’ ka’ žónlengake’ Le’ tzen da’ žsaka’ lebe’, na’ wnné’:

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak lo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsíe' xis uba ka'. Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'. 'Naž bdie' yežlyó chien' lo na'gak benne' wen žin ka', nich s'f'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež ži'to'. 2 Kate' bžin ža wchíbgake' da' zbian, bsele'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' lo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyala' che xanbe' che da' wbiagak lba uba ka'. 3 Naž benne' wen žin ka' béxwgake' xkwiden', na' bégake'-be' ži'. Beséla'gake'-be' ká'zebe'. 4 Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' blá'gake' yichjbe'. Bégake'-be' ži'. 5 Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bétgake'-be'. Lezka' bsele'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bénle'egake' balbe' ži', na' bétgake' yebalbe'.

6 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'ile'ele'-be'. Kate' wzé lawte bsele'e ži'ne', na' wnné': "Gápegake' ži'na' ba la'ne." 7 Naž benne' wen žin ka', la' légakze' wnnágake': "Xkwide' ni žeyala' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo." 8 Che len béxwgake'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le lo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

9 Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—¿Nak gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' lo na'gak benne' yoble.

10 '¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka' cheła'ale, na'a naken yej len blo che ze'e.

11 Xanžo Dios bene' ga naken ki, na' žebán láže'žo kan nak da' zle'elžo.

12 Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' lebe' ki kan nak chégake', san zžébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che len belka'ne' Le', na' beyéjgake'.

Ka nak da' zchízjwgake' benách ka' lo wláz benne' Sésar

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséla'gake' gan zoa Jesusen' bałe benne' yodo' fariseo ka' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. 14 Benne' ka' bžíngake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwíazo' da' zloé'ezele kwingak benách ka', na' lo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto' da' zchízjwgake' lo wláz Benne' Sésar, benne' ži'to', bennen' znná bi'e? ¿Wyízjwton' o bi chízjwton'?

15 Žákbe'ele Jesusen' znnábgekle' Le' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légake':

—¿Biž chen' zžixle neda'? Le wloé'el neda' to mežw da' zkónlele žin nich le'elan'.

16 Bložé'egekle' Le' ton, na' Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nož benne' da' ni lawe', na' le'? Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

17 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wnezw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios. Bebán láže'gekle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yela' žebán lo yela' got

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Naž bla'gak bałe benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki znnágake' bi yebangak benne' gat ka'. Che len belyi'e Jesusen', 19 na' wnnágake':

—Benne' wsdle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che bíche'ben'. 20 Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. 21 Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne. 22 Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no xkwide' chégakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. 23 Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', čNóžlgakbe' gak no'len' chebe', dan' gážetebe' bchag ná'lengakbe' le'?

24 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zchíxle dan' bi nónbia'le da' nyejw le'e yiche la'y, na' bi nnézele kan nak yela' wak che Dios. 25 Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. 26 Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', čbi na' goł-le dan' bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le' lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale. 27 Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to či'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo

(Mt. 22:34-40)

28 Lezka' bžin to benne' yodo' wsdle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bcháljlene' légake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—čBiz da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka yógo'te da' ka' bchi'le' žo'o gonžo?

29 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka yógo'te naken da' znnan:

Le yenle, benne' Israel ka'. Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.

30 Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lazdo'o, na' len dot yela' žejní'il chio', na' len dot yela' wak chio'. Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo. 31 Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:

Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'. Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka da' chope ki da' wnnakze' Le'.

32 Naž benne' yodo' wsdlen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Cháwe'do' wnnó', benne' wsdle. Da' nak dot da' li zno'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no nak Dios. 33 Na' cha' nži'ilžo' Dios dot láže'žo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot yichj lázdo'žo, na'

len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il kwinžo, da' ki záka'žegaken ka yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka yógo'te biado' ka' zzeyžo-ba' lo bkogen'.

34 Kate' benle Jesusen' ka cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné':

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' zna bia' Dios. Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Nož benne' nak Benne' Cristo ži'ne'?

(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

35 Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsdle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí? 36 Lekze Dabín' bchalje', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

Xanžo Dios gože' Xana': “Wžé' kwita' li ža kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.”

37 ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Xane'? Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsdle ka' zia

(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

38 Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légake':

—Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsdle ka'. Zdan láže'gake' zdágake' nile na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Lezka' zdan láže'gake' wližgak benách ka' légake' cháwe'do' gan nak lawe' ya'a. 39 Zbé'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tzen. 40 Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wlo'éezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios légake'.

Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios

(Lk. 21:1-4)

41 Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' zgó'ogake' mežw zan. 42 Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wlo'é'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' záka'gaken láte'do'ze. 43 Naž Jesusen' bliže' benne' wsdle chie' ka', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'ože' ka dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wlo'ogake' mežw lo kak che yodo'. 44 Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wlo'é'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwljene'.

Zna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

13

1 Kate' bežój Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsdle chie' gože' Le', na' wnné':

—Benne' wsdle, bwia nga ka zen gole zej nak yo'o ki, na' ka zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e

chégaken.

2 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to zej law lježen nga, dan' wchinnjgak benách ka' légaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó

(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Naž wyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, góžgake' Le', 4 na' wnnágake':

—Wnná neto' batx gak da' ki. ěBiz gak bian' za' gaggak yógo'te da' ki?

5 Bechebe Jesusen', na' bsdle' légake', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e. 6 La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.

7 'Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žébele. Yógo'te da' ki žala' gágaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'. 8 To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znná bia' to benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znná bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gágaken da' so law sáka'gak benách ka' nníta'gake' ža ka'.

9 'Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Wzégake' le'e lawgak benne' ka' znná biá'gake' lažle, na' lawgak benne' ka' znná biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'. 10 Zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka' žon byenen chejzéngekle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'. 11 Katen' wché'gake' le'e, na' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédlele ni'a che da' žala' nnale. La' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege lé'ezele na' nnale, san Dios Be' La'y nne'. 12 Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. Benne' ka' zej nníta' xkwide' ka' chégake' wdégake' la' zí'ngakkze', na' zí'ngake' ka' wdégakbe' la' xa xná'gakkzbe' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. 13 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sóelele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.

14 'Benne' ka' žólgake' da' ni žala' chejnf'igeklen'. Bzój Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: "Cho'o to da' naken xiwe' da' yesniten gan bi žala' cho'on." Kate' žin ža na', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'. 15 No benne' zoe' yichjo'o ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'. 16 No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'. 17 Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'. 18 Le wlíž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon byenen wzónnjle kate' nak byo' zag. 19 Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka' da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki. 20 Chela' bi gon Dios ga gaggak babze ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gaggak babze ža ka'.

21 'Na'a, cha' no benne' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le wia nga zoe' ga na'" bi chejle'le che bennen'. 22 La'gak benne' zan, benne' ka' gon láže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej

nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wĺáz Dios. Włoé'egekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yelá' wak zen ka'. Łezka' gon láže'gekle' benne' ka' wżekze Dios cha' sáke'gekle'. 23 Na'a le'e, le soa ban laže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka gákgaken.

Kan gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

24 Łezka' wnná Jesusen':

—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, choł wbiž, na' bi cha'ní' byo'. 25 Yinnjak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej njan', da' ka' zej naken zen ya'abán'. 26 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yelá' wak zen, na' yelá' baní' chia'. 27 Sełá'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžía' nedkza', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so ławte yo biž, na' zejte gan so ławte ya'abá.

28 'Le chejn'il da' žsedle yag higo le'e. Kate' so ław gonen ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézlele za' žin byo' wbá ka'. 29 Łezka', kate' lé'elele žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža ze ławte ža na', na' za' la' ławn. 30 Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'. 31 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.

32 'Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Ži'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'. 33 Che len, le soa lez, na' le soa ban laže', na' le wchaljen Dios dan' bi nnézlele bi ža gaggak da' ki. 34 Gaken kan žak kate' chej to benne' ži'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e xchíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e ža yo'o. 35 Le soa lez dan' bi nnézlele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žale, o gachje yele, o kate' zbeže leko', o zildo'. 36 Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e ztasle cha' kon yelá'kze'. 37 Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban laže'.

Benne' yodo' ka' žóngake' xtiža'gake' séngake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14

1 Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', wdíljkake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' Le'. 2 Wnnágake':

—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zlalje' da' zla' zix yichj Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne' že'ž žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'te to béga'do' da' naken jej zaka', na' nža' da' zla' zix che yeje susén las da' naken dot li laže', na' záka'le'en. Błe'e béga'don', na' wloé'e da' zla' zix yichj Jesusen'. 4 Bža'agak bale benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':

—'Biz chen' gok ditje da' zixen'? 5 Chela' no benne' gote'en, si'že' ka' lázjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'. Wnnéle'egake' che no'len'.

6 Naž bchalj Jesusen', na' wnné':

—Le we'e latje. ¿Biz chen' znele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'. 7 Benách yache' ka' nníta' l'entezgake' le'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale. 8 Ben no'le ni ka da' wzake'e. Błalje' da' zła' zix ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a lo yežw ba. 9 Da' li žapa' le'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, lezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' láže'gak benách ka' le'.

Judas zchebe láže'e wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

10 Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbáblene' benne' chežinno, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, na' wyeje' gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. 11 Kate' béngেকে' xtiža' Júdas na', bebégekke', na' bchebe láže'gake' chíjzwgake' le' mežw. Naž wzó law Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

12 Nak ža zzo law žak lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' zila'do', bian' žáwgake' lni Paskon', kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' lo yežlyó Egipto. Naž benne' wsdle ka' che Jesusen' wnnábgekke' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo xche' che lni Pasko'?

13 Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsdle chie' ka', na' gože' légake':

—Le chej lo yež, gan chejxáka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjlene'. 14 Gan choe'e, le ye' xan yo'on': "Žnna Benne' wsdle: ¿Gaz zoa yo'o gan gáwlēna' benne' wsdle chia' ka' xche' che lni Pasko'?"

15 Naž wlo'e'ele' le'e to yo'o zen gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsi'ni'a da' gawžo ga na'.

16 Bžojgak benne' wsdle chie' ka', na' bžíngake' lo yež, na' bejxáka'gake' yógo'te kan ba gož Jesusen' légake'. Bsi'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che lni Paskon'.

17 Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsdle chie' ka', zá'lengake' Le' tzen. 18 Kate' ne že'j žáwgake', bchalj Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ládjwle le'e, benne' že'j žáwlēne' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

19 Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó láwgake' žé'gake' Le' to toe':

—¿Naken neda'? Lezka' yetóe' wnné':

—¿Nedan'?

20 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nake' to benne' ladjw chežinnole ki, bennen' zžínlēne' neda' tzen lo ye'n. 21 Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.

22 Kate' ne že'j žáwgake', Jesusen' bejwe' yet xtil. Gože' Dios: "Žóxkeno'." Bžožjen', na' bi'en chégake',

na' wnné':

—Le gawn. Da' ni naken be_{la}' žen chia'.

23 Lezka' bexwe' to z_íga'do', na' gože' Dios: “Žó_xkeno'.” Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'jgaken'.

24 Jesusen' gože' l_égake':

—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'.

Xchena' na' la_ljen ni'a chegak benne' zan. 25 Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan z_nna bia' Dios.

Z_nna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'

(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Wdé b_élgake' da' belwé l_áwgake' Dios, bžó_jgake', na' jake' law Ya'a Yag Olibo. 27 Naž Jesusen' gože' l_égake', na' wnné':

—Yógo'tele gak chope l_áže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že, dan' nyejw le'e yiche la'y da' z_nnan: “Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' g_ás_lasgakba'.” 28 Te yebana' lo yel_a' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka' le'e.

29 Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':

—L_a'kze yógo'tegake' gak chope l_áže'gake', na' yebéj yichjgake' Le', bi gak chope laža'a neda'.

30 Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.

31 Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—L_a'kze g_át_lentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'. Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

32 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemaní, na' gože' l_égake', na' wnné':

—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljl_ena' Dios.

33 Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' laže'e. 34 Jesusen' gože' l_égake', na' wnné':

—Gatkza' lo yel_a' žak nyache' laže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.

35 Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'. 36 Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':

—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.

37 Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsdle chie' ka', na' bejxake'e l_égake' ztásgake'. Gože' Bedon':

—Smon, čz_taso' na'a? čBi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze? 38 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e che_la'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen ban laže', san lo

yeļa' benách chele žedó láže'le.

39 Naž da' yoble wyéj Jesusen', na' bchájljlene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'. 40 Kate' beyeje' da' yoble gan nníta'gake', bejxake'e lėgake' ztásgake' dan' yo'o bichgale jej lágake'. Bi wnnéžgekle' bi da' yé'gake' Le'. 41 Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nníta'gake', gože' lėgake':
—čZtasle? čŽezi' láže'le? iKá'teze! iBa bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' doļa' ka'. 42 iLe chas! iLe cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' zá'lengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bséla'gake' lėgake'. 44 Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba bloe'ele' lėgake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':
—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

45 Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':
—Benne' wsedle, Benne' wsedle. Naž bchag lawe' Jesusen'. 46 Naž béxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

47 Naž to benne' žónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'. 48 Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':
—čBžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán? 49 Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsedla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

50 Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bebéj yíchjgake' Le', na' bzónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

51 Lėzka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nxoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' béxwgake'-be', 52 san bsanbe' lažen', na' gal yídzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Bché'gake' Jesusen' law bxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. 54 Bedw bejnawe' Jesusen' zít'ole. Wyoé'e la' li'a liž bxoz blon', na' wžé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

55 Bxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' želgekke' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekke'. 56 Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'. 57 Naž wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laze', na' wnnágake':

58 —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': “Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne'

ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'."

59 Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.

60 Naž wzó ža' b_xoz blon' gachje l_áwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Bi be žechebo'? ¿Bizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

61 Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble b_xoz blon' wnnable' Le', na' wnné':
—¿Nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?

62 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' l_é'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

63 Naž b_xoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiážjelžo no benne' wloe'ele' zia da' nbage'e. 64 Bénkzelele wnnié' che Dios len da' wnné'. ¿Biz znnale le'e? Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

65 Naž ba_le' wzó l_áwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej l_áwe', na' b_éngake' Le' zi', na' wnnágake':

—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'. Benne' ka', benne' ni'a na' b_xoz blon', wdápa'gake' žoa'a l_áw Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che b_xoz blon', wbíga'be' gan zoe'. 67 Kate' bl_é'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':

—Lezka' le' žónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.

68 Bež'i Bedon', na' wnné':

—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' znno'. Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'. 69 Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó l_áwbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Benne' ni žónlene' l_égake' tzen.

70 Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' Bedon', na' wnnágake':

—Da' li žónleno' l_égake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchaljle.

71 Wzó l_áw Bedon' žžia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a bennen' zchaljle chie'.

72 La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e díža' ni, wzó l_áwe' zbéželi'e.

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15

1 Kate' ne nak zildo', bꞑoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', béngake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'. 2 Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'? Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li zꞑno'.

3 Bꞑoz wnná bia' ka' besbága'gake' Jesusen' da' zan da' zia. 4 Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbága'gake' le'.

5 Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže'l Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 De to da' zónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnáb benne' ka'. 7 Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bale benách ka'. 8 Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó lágake' znnábgekle' le' gone' chégake' ka' zónteze žone'. 9 Bež'i Pilaton', na' wnné':

—¿Žénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?

10 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bꞑoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'. 11 Bꞑoz wnná bia' ka' bzejní'igekle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'.

12 Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Biz žénelele gona' che bennen' zꞑnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

13 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—iBde'e le'e yag kroze!

14 Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz da' zia nbage'e? Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—iBde'e le'e yag kroze!

15 Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdile, chingake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

16 Naž benne' ka' žjake' lo wdile, bché'gake' Jesusen' li'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'. 17 Bwákwgake' Jesusen' to laže' xna, na' béngake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken len ni'a ne'e yag yeche'. 18 Naž wzó lágake' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—iGa'n zen le', benne' zꞑna bi'e benne' judío ka'!

19 Bđingake' ya xtil yichje', na' bžé'egake' Le' zene'. Bzoa zıbgake' lawe', na' lo yela' žon ditjle bka'n zéngake' Le'. 20 Kate' beyóž ben dítjgekle' Le', beká'agake' laže' xnan' da' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bebéjgake' Le' la' lř'ale yolawen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Běxwgake' to benne' yež Sirene, benne' zdeze' ga na', na' zezé'e yixe'. Lie' Smon, na' nake' xagak Kantr, na' Rufo. Béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

22 Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichj Benne'. 23 Bé'gake' da' ye'j Jesusen' xis uba da' nžixen než sla' che mirra, san Le' bi we'jen'. 24 Naž bdá'gake' Le' le'e yag kroze, na' wdısgake' laže' da' gokw Jesusen' lo na' to to benne' ka', benne' žjake' lo wdıle. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnézgekle' dan' yeyala' to toe'.

25 Ne nak xsile katen' bdá'gake' Le' le'e yag krozen'. 26 Dižan' da' bdá'gake' le'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' Le' zia znnan ki: "Benne' znnan bi'e benne' judío ka'." 27 Bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen', na' de'e toe' kwite' li ža, na' yetóe' kwite' yegle. 28 Ka' goken, gok kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Wbáblene' benne' wen da' zinnj ka'."

29 Benne' ka' želdie' ga na' bliž zı'gake' Jesusen'. Bta yichjgake', na' wnná'gake':

—iO! ¿Wchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'? 30 Beslá kwino' na'a, na' betj le'e yag krozen'.

31 Lezka' bžoz wnná' bia' ka', na' benne' yodo' wsdle ka', ben dítjgekle' Le'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.

32 Lezka' wnná'gake':

—iO! ¿Nako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a le'e yag krozen' nich le'elton', na' chejle'to' chio'. Lezka' benne' ka' zej de'e le'egak yag kroze ka' tzen len Le', bliž dítjgekle' Le'.

Da' goken kate' got Jesús

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Kate' bžin wawbíž, bchoł dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne. 34 Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':

—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani? Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Dios chia', Dios chia', ¿biz chen' bsan lažo'o neda'?"

35 Benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' diža' ni, na' wnná'gake':

—Le wzé nag. Žliže' Lías.

36 Naž bxite' to benne' zoe' ládjwgake', na' besbise' to da' blóle da' že'jen nis lo nop zichj. Bde'en to law ya xtildo', na' bi'en nich xop Jesusen', na' wnné':

—Kwezžo, na' wíážo cha' yid Líasen' nich yetinne' Le'.

37 Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'. 38 Wžeza' laže' žjeje da' nałan' gachje láwe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó ławn yichjlen, na' bžinten xn'alen. 39 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zie' ław Jesusen', blé'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':
—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

40 Łezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' z'ito'le zwiagake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ladjwgak no'le ka'. 41 No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnéjzwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Łezka' wnníta'gak yebałe no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusalén.

Žkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Za' žałe ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'. 43 Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ladjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'. 44 Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'. 45 Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'. 46 Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'. 47 Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16

1 Kate' ba wdé' ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix' nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'. 2 Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbíž. 3 Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Noz benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?

4 Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egekle' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen. 5 Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egekle' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' zila'do'ze, na' bžébele'egake'. 6 Naž xkwiden' gožbe' lé'gake', na' wnnabe':

—Biž žébele. Žeyilje Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'. 7 Le chej na'a, le chejzenle benne' wsdle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le lé'gake': "Chej Jesusen' zga'ale' ka' le'e gan nbab Galilea. Yelé'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e."

8 Naž bežó'ogake' ga na', na' bzónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želzize' lo yela' zžebe chégake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' zžébele'egake'.

Žloe'e ław Jesús ław Lia Madlen

(Jn. 20:11-18)

9 Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', bloe'e lawe' zga'ale law Lia Madlen, no'len' bebėj Jesusen' gaže be' xiwe' ka' wyoé'e. 10 Wyėj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdálengake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' laže'e, na' zběžegake'. 11 Kate' béngekle' kan nak da' bchalje', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' blé'ekzele' Le', bi bejlé'gake' chie'.

Chope benne' wsdle ka' che Jesús želé'egekle' Le'

(Lk. 24:13-35)

12 Wdé na', nža'le bloe'e law Jesusen' lawgak chope benne' wsdle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yixe'. 13 Naž beyjgake', na' bejzéngeklen' yezíka'gake', san bi bejlé'gake' xtíža'gake'.

Da' bde Jesús lo na'gak benne' wbás chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Kate' ze lawte, bloe'e law Jesusen' lawgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žawgake'. Bdiłe' légake' dan' bi žejlé'gake' chie', na' dan' nak zide yichj lázdo'gake', na' dan' bi bejlé'gake' xtíža'gak benne' ka' blé'egekle' Le' wdé bebane'. 15 Naž gože' légake', na' wnné': —Le chej dot yežlyó nga, chejzénlele yógo'te benách diža' chawe' chian'. 16 Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejli'e chia', ga'n doła' da' nbage'e. 17 Benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngekle' žin la', na' yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wcháljgake' diža' yoble ka'. 18 Cha' góxwgake' bele snia ka' len ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonen ché'gake'. Xoa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios

(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

19 Kate' Xanžon' beyóž bcháljlene' lé'gake' da' ki, Dios bechise' Le' ya'abá chie', gan wži'e kwit li ža che Dios. 20 Bžójgake' lé'gake', na' bejzéngekle' benách yógo'te yež. Xanžon' góklenkze' lé'gake', na' bi'e lé'gake' latje béngake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' zcháljgake'. Ka'kze naken.